

Motion till riksdagen

1988/89:Ub502

av Britta Bjelle (fp)

Utbildning inom livsmedelsområdet

Ett alltmer kunskapsintensivt näringsliv kräver för såväl etablering som utveckling i ökande utsträckning tillgång till välutbildade människor vilket innebär att utbildningsfrågorna med största sannolikhet kommer att spela en nyckelroll i den framtida samhällsutvecklingen.

Olika utredningar utvisar att andelen personer som genomgått eftergymnasial utbildning är betydligt lägre i de regionalpolitiskt utsatta delarna av landet än i mer expansiva områden. En bidragande orsak härtill är bristen på studietradition som i sin tur i stor utsträckning är en följd av långa avstånd till högskolorna. För inlandets utveckling är det därför angeläget att även mer kvalificerade utbildningsinsatser kan ske utanför de etablerade högskolorna.

I dag är huvuddelen av livsmedelsindustrin förlagd till södra och mellersta Sverige. Detta förhållande har starkt bidragit till att i stort sett all kompetens på området koncentrerats till dessa regioner. Kopplingen mellan näringsforskning/livsmedelsforskning och den industriella livsmedelsproduktionen är viktig och styr produktutvecklingen på området. Utvecklingen av nya produkter är i sin tur i stor utsträckning förknippad med produktion och sysselsättning inom livsmedelsindustrin. Utbildning och forskning på högskolenivå finns främst i södra Sverige.

Det finns all anledning att rikta större uppmärksamhet mot livsmedelssektorns betydelse för det norrländska näringslivet inte minst från sysselsättningssynpunkt. Även andra faktorer talar för att åtgärder borde vidtas för att främja en utveckling inom livsmedelssektorn, bl.a. kvalitets- och sårbarhetsaspekterna.

Till detta kan läggas att råvaruledet fortfarande till stor del kan klaras i den norra regionen genom egen produktion. Däremot är förädlingsgraden mycket låg på livsmedelssidan i Norrland. I realiteten innebär detta att råvaror skickas i hög utsträckning från regionen för förädling för att sedan köpas tillbaka i förädlad form.

Om man vill vända på utvecklingen i Norrland mot att få en större andel lokalt förädlade livsmedel, att få livsmedel med hög kvalitet och att få ökad andel sysselsatta inom livsmedelsindustrin i Norrland måste olika åtgärder vidtas. En av de mest angelägna uppgifterna är att höja kompetensen inom framför allt förädlingskedet. En utökad förädling skulle sannolikt även påverka utvecklingen inom andra enheter, framför allt skulle jordbrukssektorn påverkas positivt.

I dag finns endast utbildning på gymnasial nivå i den norra regionen inom livsmedelsområdet. Efterhand har allt fler gymnasiala utbildningar

tillkommit. För närvarande ges livsmedelsteknisk linje på bl.a. följande orter: Umeå, Skellefteå och Luleå.

Högskoleutbildning på området saknas helt i Norrland. Inte minst med tanke på det växande behovet av lärare på gymnasiet nivå är detta ett stort problem.

Livsmedelsutbildning ges i dag på högskolenivå i orterna Kalmar och Lund.

Från regionalpolitisk synpunkt är det angeläget att någon form av yrkesteknisk utbildning inom livsmedelsindustrin kan etableras i Norrland. Förutsättningar att erbjuda utbildning inom livsmedelsindustrin i Umeå är goda. Tillgång till kompetens finns inom i stort sett alla områden. Intresse föreligger också från berörda institutioner att bygga upp en verksamhet inom livsmedelsområdet. Enligt uppgift från universitetet finns förutsättningar att etablera utbildningar inom områdena livsmedelsteknik respektive storhushållning baserad på distansundervisning. För att på sikt ytterligare utveckla kompetensen inom livsmedelsområdet kommer även satsningar på forskningsidan att krävas.

I dag saknas permanenta forskningsresurser inom livsmedelsområdet i Norrland. Förutsättningar att bygga upp en sådan verksamhet är dock goda. Verksamhet finns inom många närliggande områden men även inom en stor del av för livsmedelsområdet centrala "kärnämnen".

Utöver fortbildning och vidareutbildning av yrkesverksamma bör även utbildning för ungdomsstuderande anordnas på sikt. Detta är viktigt om forskarstuderande skall kunna rekryteras till angelägna forskningsprojekt inom livsmedelsområdet. Detta är en viktig förutsättning för kompetensutveckling inom området på sikt.

Mot bakgrund av det ovanstående är det angeläget att UHÄ får i uppdrag att utreda och föreslå åtgärder för att åstadkomma den utbildning som skisserats i motionen.

Finansieringen bör i så fall kunna ske inom ramen för de utvecklingsmedel som ställts till förfogande för Umeå universitet.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett uppdrag till UHÄ beträffande utbildning och forskning på livsmedelsområdet.

Stockholm den 13 januari 1989

Britta Bjelle (fp)